

2018-11-06

Tjänsteskrivelse

Dnr KS 18/377

Kontor

Kommunstyrelsens
kontor

Handläggare

Magnus Claesson
08-523 01090
Magnus.claesson2@sodertalje.se

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Uppdatering av befintligt borgensbeslut för Sydvästra Stockholms VA-verksaktiebolag (Syvab)

Dnr KS 16/232

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige föreslås höja befintlig borgen till totalt 489 200 000 kr (147 200 000).

Beslutsunderlag.

PM Borgen gällande lån för investering i Himmerfjärdverket 2017-11-17

Ärendet

Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (Syvab) ägs gemensamt direkt eller indirekt av sex kommuner (Huddinge, Stockholm, Nykvarn, Salem, Södertälje och Botkyrka). Södertälje kommun är sedan tidigare borgensman för Syvabs lån upp till ett belopp om 147 200 000 kr av bolagets totala borgensram om 460 000 000 kr.

Syvab står inför stora investeringar i sin anläggning Himmerfjärdverket med anledning av nya tuffare miljökrav samt att man har nått sitt kapacitetstak. Verket är en högteknologisk anläggning som klarar dagens krav på effektiv rening, för att klara kommande hårdare krav planeras en omfattande ombyggnad av anläggningen.

Himmerfjärden är ett av världens mest undersökta vattenområden. Forskningen har pågått före det att Himmerfjärdverket startades 1974 och kommer att fortsätta för att hela tiden uppnå bästa möjliga miljönytta. Idag är kunskapen om Östersjön och skärgårdens komplicerade ekosystem betydligt större, mycket tack vare den forskning som Stockholms universitet och Askölaboratoriet bedriver i samarbete med Syvab.

Den planerade nya anläggningen beräknas stå klar 2024. Förutom att klara högt ställda krav på reningsresultat ska även den nya anläggningen vara robust och flexibel. Målsättningen är att anläggningen inte ska öka energiförbrukningen samt kunna minska behovet av insatskemikalier.

Dessa investeringar beräknas uppgå till 1 181 000 000 kr, varav Södertäljes andel för den nu aktuella investeringsvolymen är 342 000 000 kr (29 %).

Södertälje kommuns borgensåtagande behöver därför utökas med 342 000 000 kr för att komma att uppgå till totalt 489 200 000 kr. För Syvab totalt ökar borgensåtagandet med 1 181 000 000 kr till totalt 1 641 000 000 kr.

I 1967 års avtal mellan ägarna framgår att finansiering i anläggningen skall ske med gemensam borgen såsom för egen skuld av anslutningskommunerna. Som fördelningsgrund för borgensansvaret gäller nu levererad volym avloppsvatten. Södertäljes andel är för närvarande 29 procent.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Bolaget står för sina egna kostnader och borgensbeslutet har inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Vi vill samtidigt framhålla att denna investering är steg ett av två steg och ytterligare borgensåtaganden kommer att behövas under genomförandeperioden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag – Syvabs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 489 200 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Rickard Sundbom
Stadsdirektör

Magnus Claesson
Ekonomi och Finansdirektör

Beslutet expedieras till:

KSK kansli

Internbanken

SYVAB

Telge i Södertälje AB

Till styrelsen för Telge AB

SYVAB - Borgen

Bakgrund

Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) är ett regionalt aktiebolag som ägs av Botkyrka kommun, Nykvarns kommun och Salems kommun samt av Stockholms Stad och Huddinge kommun via bolaget Stockholm Vatten & Avfall AB och Södertälje kommun via bolaget Telge i Södertälje AB.

SYVAB tar emot och renar avloppsvatten från ägarkommunerna i avloppsreningsverket vid Himmerfjärden (Himmerfjärdsverket) i Botkyrka kommun. SYVAB ansvarar även för de tunnlar som leder avloppsvattnet till Himmerfjärdsverket och pumpstationer i tunnelsystemet. De krav som finns på rening av avloppsvattnet regleras, förutom av lagar och regler, av tillstånd från miljödomstolen.

Den svenska miljölagstiftningen skärps kontinuerligt. Detta innebär även att SYVABs villkor kontinuerligt ses över och skärps. Miljödomstolen fattade våren 2016 beslut om nya utsläppsvillkor för SYVAB. Det innebär i praktiken att det renade vatten som nu släpps ut i Himmerfjärden framgent måste vara ännu renare än tidigare avseende kväve, fosfor, biologiskt nedbrytbart material (BOD) och kemiskt nedbrytbara organiska ämnen (COD).

SYVAB-paketet

Koncernstyrelsen har tidigare informerats om det så kallade SYVAB-paketet som innefattar:

- nytt aktieägaravtal
- avtal om Eolshälls pumpstation
- ny bolagsordning
- ägardirektiv
- utökat borgensåtagande

Ambitionen var att hela paketet skulle presenteras för koncernstyrelsen vid ett och samma tillfälle. Emellertid behövs ytterligare lite tid för att få fram ett färdigt förslag på nytt ägaravtal. Samtidigt har SYVAB framfört att de är i behov av nya lån för att

kunna påbörja investeringsprojektet och har därför skrivit till ägarna och begärt borgen för dessa lån (se bilaga).

Mot bakgrund av detta har den del i Syvab-paketet som rör borgensåtagandet, lyfts ur paketet. Ambitionen är att övriga delar av Syvab-paketet ska presenteras för koncernstyrelsen vid styrelsemötet i december.

Investering

Efter flera år av utredningar kring vilka investeringar som SYVAB behöver göra för att leva upp till de nya villkoren, konstaterar SYVAB att de står inför investeringar på totalt runt 1181 Mkr (2014 års kostnadsläge), samt ett marknadsutvecklingstillägg på mellan 180 och 360 Mkr.

I bifogad handling avseende borgen gällande lån för investering i Himmerfjärdsverket, föreslår Syvab att ägarna går i med borgen i två steg.

Steg-1

Borgensåtagandet för lånen i steg 1 som avser att täcka grundinvesteringen på (1181 Mkr) föreslås fördelas på följande sätt:

	Andel	Belopp (Mkr)
Botkyrka kommun	27%	319
Huddinge kommun	6%	71
Nykvarns kommun	3%	35
Salems kommun	5%	59
Stockholms stad	30%	354
Södertälje kommun	29%	342
SUMMA	100%	1181

Steg-2

I steg 2 kommer det marknadsmässiga utfallet kräva kompletterande upplåning och borgenstäckning. I ett så långt projekt som detta finns osäkerhet i bland annat inflation, räntor och upphandlingsutfall. Syvab beräknar denna osäkerhet till att det i ett steg 2 kan behövas ytterligare lån på 180 – 360 Mkr som behöver borgenstäckning.

Borgensåtagandet för lånen i steg 2 föreslås fördelas på följande sätt:

	Andel	Vid 180 Mkr	Vid 360 Mkr
Botkyrka kommun	27%	49	97
Huddinge kommun	6%	11	22
Nykvarns kommun	3%	5	11
Salems kommun	5%	9	18
Stockholms stad	30%	54	108
Södertälje kommun	29%	52	104
SUMMA	100%	180	360

Initialt föreslår Syvab om att ägarna fattar beslut om borgen för steg-1 enligt tabellen ovan. Beträffande borgen för steg-2 avser Syvab återkomma när detta blir aktuellt.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta:

att *lämna förslaget om ett utökat borgensåtagande för Syvab på 342 Mkr vidare till kommunstyrelsen för vidare hantering i kommunfullmäktige*

Stefan Hollmark
VD & Koncernchef

Bilagor:

- Borgen gällande lån för investering i Himmerfjärdsverket
- Styrelsehandling september 180903 – Syvabpaketet
- Utökad borgen Syvab – Skrivelse till KS

Därmed kommer steg ett omfatta 1,181 miljarder kronor med följande fördelning:

Kommun	Andel	Belopp mkr
Botkyrka kommun	27%	319
Huddinge kommun /stäm	6%	71
Nykvarn	3%	35
Salem	5%	59
Sockholm	30%	354
Södertälje	29%	342
Summa	100%	1181

I steg två kommer de marknadsmässiga utfallet kräva kompletterande upplåning och borgenstäckning. I ett så långt projekt finns osäkerhet i inflationstakt, räntenivåer och upphandlingsutfall. Med denna modell i två steg kan rätt borgensutrymme tas i anspråk för respektive kommun.

Utfallsintervall i steg två beräknas följande scenario vara mellan 180 – 360 miljarder kronor, med följande fördelning:

Kommun	Andel	Vid 180 mkr	Vid 360 mkr
Botkyrka kommun	27%	49	97
Huddinge kommun /stäm	6%	11	22
Nykvarn	3%	5	11
Salem	5%	9	18
Sockholm	30%	54	108
Södertälje	29%	52	104
Summa	100%	180	360

Botkyrka kommunstyrelse
 Nykvarns kommunstyrelse
 Salems kommunstyrelse
 Stockholm Vatten AB
 Telge i Södertälje AB

Borgen gällande lån för investering i Himmerfjärdsverket

Bakgrund

Syvab har erhållit nytt tillstånd, daterat 2016-05-30, för sin verksamhet. De nya villkoren är på den nivå som att dagens anläggning ej klarar av att uppnå dem.

Himmerfjärdsverket stod klart 1974 och har idag nått det kapacitetstak som det byggts för, nuvarande tillstånd medger inkommande mängd till 130 0000 m³/dygn, denna nivå kommer att överskridas 2020. Redan nu är gällande begränsningsvärden för kväve och fosfor svåra att innehålla och kommer att överskridas för 2017.

Det nya tillståndet, som beslutades 2016-05-30 av Miljöprövningsdelegationen, ställer betydligt högre krav vilket innebär i stort sett en halvering av dagens utsläppsnivåer mot det tidigare tillståndet.

Ett omfattande arbete/planering har genomförts med dimensionering av den nya processanläggningen med en horisont 2040, projekteringen har tagit hänsyn till möjlighet att utvidga kapaciteten för att klara ökade behov/krav efter 2040.

Flera olika processlösningar har studerats och försök har genomförts med olika reningsmetoder. Utredningarna har lett till att den bästa processutformningen är med kaskadkväverening och membranfilter. Vald processutformning beskrivs mer i detalj i den bifogade handlingen "investeringsframställan", som har ställt till Syvabs styrelse.

Syvabs styrelse har uppdragit en oberoende konsultgrupp att granska förslaget till ny processanläggning för Himmerfjärdsverket och projektets hantering. Den oberoende konsultgruppen har i sin rapport till styrelsen funnit att gjorda ställningstaganden, slutsatser och tekniska förslag är korrekta och relevanta.

I juni 2017 gav Syvabs ägare styrelsen i uppdrag att låta VD redogöra för fortsatt handläggning. Förslag till fortsatt handläggning presenterade på styrelsemötet den 20 oktober 2017.

Styrelsen tog därefter inriktningsbeslut med följande beslutssatsen:

- att ge bolaget i uppdrag att fortsätta arbetet med framtagandet av underlag för ett genomförande-/investeringsbeslut i enlighet med investeringsframställan till en kostnad av 1,181 miljoner kronor, enligt 2014 års investeringsnivå.
- att ge bolaget i uppdrag att ta fram ett styrelseärende med förslag till genomförandebeslut-/investeringsbeslut med slutlig investeringsutgift för projektet.
- att ge i uppdrag till bolaget att informera om och förankra styrelseärendet med föreslagen investering med ägarkommunerna. Styrelsen tar beslut om investeringen och skickar ärendet vidare för beslut i respektive ägarkommun om borgensåtaganden.

Investeringens omfattning och genomförande

Ombyggnationen ska ske samtidigt som ordinarie verksamhet pågår och är komplicerad. Det krävs ombyggnad i befintlig processanläggning samt kompletterande nybyggnation. Ombyggnationen kommer att pågå under 7 år, räknat från att genomförande/investeringsbeslutet tas.

Enligt information från Stockholm Vatten AB planerar de att leda om avloppsvattnet, som idag går från dem till Himmerfjärdsverket, och leda om det till deras anläggning Henriksdals reningsverk 2026. Detta innebär då en minskad volym avloppsvatten till Himmerfjärdsverket motsvarande cirka 90 000 – 100 000 personer.

Samtidigt har intresse framförts från kommunerna Ekerö och Gnesta och Telge när för sina anläggningar i Höle och Mölnbo och eventuellt Trosa kommun att de är intresserade av en anslutning, som därmed skulle kompensera bortfallet från Stockholm.

Förhandling pågår om Stockholm Vattens minskade volymer och eventuella förändringar i aktieägaravtalet, förhandlingarna sker i en förhandlingsgrupp utsedd av Syvabs ägare.

Finansiering av projektet kommer att ske genom lån med borgenstäckning från respektive kommun. Fördelningen av borgensbelopp har fastställts i bolagsordning 2006 men kan eventuellt förändras beroende på resultat av förhandlingar som pågår i ägargruppen.

Nuvarande fördelning är enligt följande:

Botkyrka kommun	27 %
Huddinge kommun (genom Stockholm Vatten AB)	6 %
Nykvarn kommun	3 %
Salem kommun	5 %
Stockholm kommun (genom Stockholm Vatten AB)	30 %
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	29 %

Grundinvesteringen uppgår till 1,181 miljoner kronor i 2014 års kostnadsnivå, i denna summa ingår oförutsedda kostnader med 121 miljoner kronor vilket motsvarar 10,24 %.

Enligt tidigare styrelsebeslut ska ackumulerad ränta **läggas** till investeringen.

Marknadsrisker och kostnadsuppräknings har beräknats/uppskattats utifrån 2014 kostnadsnivå.

Med marknadsrisker avses inflation, upphandling och index. Sammantaget är investeringens omfattning enligt följande:

Specifikation	Msek	Kommentar
Investering	1060	prisnivå 2014
Oförutsedd kalkylerr	121	10,24%
Kalkylerad investering	1181	
Akkumulerad ränta 2017-2024	60-120	2018 - 2024
Marknadsmässig risk	120-240	10-20%
Investering bedömd hög	1541	
Investering bedömd låg	1361	

Borgenstäckning kommer begäras i två steg.

I steg ett kommer kalkylerad grundinvestering belänas med nödvändig borgenstäckning, grundinvestering är beräknad på 2014 års kostnadsnivå.

Uppläning sker successivt, därefter efter projektets utveckling. Borgen behöver tecknas av respektive kommun under kvartal 1 2018.

Därmed kommer steg ett omfatta 1,181 miljoner kronor med följande fördelning:

Kommun	Andel	Belopp mkr
Botkyrka kommun	27%	319
Huddinge kommun /sthlm	6%	71
Nykvarn	3%	35
Salem	5%	59
Sockholm	30%	354
Södertälje	29%	342
Summa	100%	1181

I steg två kommer de marknadsmässiga utfallet kräva kompletterande upplåning och borgenstäckning. I ett så långt projekt finns osäkerhet i inflationstakt, räntenivåer och upphandlingsutfall. Med denna modell i två steg kan rätt borgensutrymme tas i anspråk för respektive kommun.

Utfallsintervall i steg två beräknas följande scenario vara mellan 180 – 360 miljoner kronor, med följande fördelning:

Kommun	Andel	Vid 180 mkr	Vid 360 mkr
Botkyrka kommun	27%	49	97
Huddinge kommun /sthlm	6%	11	22
Nykvarn	3%	5	11
Salem	5%	9	18
Sockholm	30%	54	108
Södertälje	29%	52	104
Summa	100%	180	360

Vad händer nu?

Styrelsen har fattat inriktningsbeslut vilket möjliggör fortsatt projektering och arbete med upphandling av entreprenörer. Innan avtal kan skrivas med entreprenörer krävs finansiering av projektet, vilket kräver respektive kommuns ställningstagande/borgenstäckning, samt styrelsens investeringsbeslut.

Under kvartal 4 2017 beräknas ägardiskussion och nytt aktieägaravtal vara klart.

Under våren (kvartal 1) 2018, är behovet stort att respektive kommun fattar beslut om investeringen och borgenstäckning enligt steg ett, därefter tar styrelsen investeringsbeslutet. Syvab erbjuder muntlig föredragning hos respektive kommun gällande kommande byggnation och bakgrund till investeringsbegäran.

Under perioden kvartal 2-3 2018 tecknas avtal med entreprenörer. Byggnation beräknas starta upp tidigast hösten 2018 och beräknas då stå klart 2026.

Steg två i borgenstäckning beräknas ske 2023.

Hemställan

Telge i Södertälje AB, Stockholm Vatten AB, Botkyrka kommun, Salems kommun och Nykvarns kommun beslutar att:

som delägare i bolaget Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag - SYVAB ge mandat till bolagets styrelse att fatta beslut om investering av ny processanläggning för Himmerfjärdsverket i en första etapp om 1,181 miljoner kronor enligt 2014 års investeringsnivå, genom att besluta om solidariskt borgensåtagande mellan delägarparterna, enligt bolagsordningens överenskomna fördelning. Bereda för kommande borgenstäckning i steg två om 180 - 360 miljoner kronor.

Grödinge den 17 november 2017

Boel Godner
Styrelseordförande

Carl-Olof Zetterman
VD

Bifogas: Investeringsframställan

Till styrelsen för Telge AB

SYVAB-paketet

Bakgrund

Efter flera års ägardiskussioner avseende styrning och ägande av Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) börjar nu diskussionerna närma sig de avslutande förhandlingarna. Ett helt färdigt förslag till beslut (SYVAB-paketet) beräknas finnas framtaget under september. I Södertälje kommer ärendet hanteras av Telge AB:s styrelse för vidare hantering i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

För att förbereda inför kommande beslut följer här lite information om SYVAB-paketet.

Förhandlingar

Avslutande förhandlingar kommer att ske med Stockholm i början av september. Observera att de bilagor som biläggs är utkast till olika dokument. Det kan således ske förändringar i dokumenten i samband med slutförhandlingarna.

Stefan Hollmark
VD & Koncernchef

Bilagor

1. Utkast - Aktieägaravtal (skickas ut under vecka 35)
2. Utkast - Avtal Eolshålls pumpstation (skickas ut under vecka 35)
3. Utkast - Bolagsordning
4. Utkast - Ägardirektiv

Bolaget

Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) är ett regionalt aktiebolag som ägs av Botkyrka kommun, Nykvarns kommun och Salems kommun samt av Stockholms Stad och Huddinge kommun via bolaget Stockholm Vatten & Avfall AB och Södertälje kommun via bolaget Telge i Södertälje AB.

SYVAB tar emot och renar avloppsvatten från ägarkommunerna i avloppsreningsverket vid Himmerfjärden (Himmerfjärdsverket) i Botkyrka kommun. SYVAB ansvarar även för de tunnlar som leder avloppsvattnet till Himmerfjärdsverket och pumpstationer i tunnelsystemet. De krav som finns på rening av avloppsvattnet regleras, förutom av lagar och regler, av tillstånd från miljödomstolen.

Bakgrund

De avtal som reglerar ägarnas samarbete och styrningen av SYVAB är initialt från 1960-talet. Efter diverse kommunsammanslagningar, kommundelningar och Stockholms Stads och Huddinge kommuns samarbete i VA -frågor, har de ursprungliga avtalen, genom åren, kompletterats med en rad ytterligare avtal. Detta har medfört att det idag finns flera olika avtal som reglerar SYVAB-samarbetet. Förutom att det finns många avtal konstateras att en hel del frågor inte är reglerade i de befintliga avtalen på det sätt som idag skulle behövas, t.ex. om någon ägare vill kliva ur samarbetet. Dessutom konstateras att SYVABs bolagsordningen inte är uppdaterad och att ägardirektiv saknas.

Investering

Som tidigare nämnts styrs SYVABs verksamhet bland annat av tillståndsbeslut från Miljödomstolen. Den svenska miljölagstiftningen skärps kontinuerligt, vilket innebär att även SYVABs villkor kontinuerligt ses över och skärps. Miljödomstolen fattade våren 2016 beslut om att skärpa utsläppsvillkoren för SYVAB. Det innebär i praktiken att det renade vatten som släpps ut i Himmerfjärden framgent måste vara ännu renare än tidigare avseende kväve, fosfor, biologiskt nedbrytbart material (BOD) och kemiskt nedbrytbara organiska ämnen (COD).

Efter flera år av utredningar kring vilka investeringar som SYVAB behöver göra för att leva upp till de nya villkoren, konstaterar SYVAB att de står inför mycket stora investeringar på totalt runt 1,2 miljarder kronor (2014 års kostnadsläge). De nya utsläppsvillkoren börjar gälla när den nya investeringen (anläggningen) tas i drift. Prognosen för detta är 2025.

SYVAB-paketet

I samband med arbetet kring investeringarna har SYVABs ägare konstaterat att ägarstyrningen av SYVAB behöver förbättras. Ägarna har därför gått igenom de avtal och styrdokument som reglerar samarbetet. Detta har resulterat i ett förslag till uppdaterade och nya styrdokument. Dessa dokument benämns fortsättningsvis som SYVAB-paketet. SYVAB-paketet består av förslag på:

- nytt aktieägaravtal
- avtal om Eolshälls pumpstation
- ny bolagsordning
- ägardirektiv
- utökat borgensåtagande

Nedan ges en kort bakgrund/beskrivning av de olika dokumenten.

Nytt aktieägaravtal

De befintliga aktieägaravtalen för SYVAB består idag av flera olika avtal där de äldsta är från 1960-talet. Förutom att det är komplicerat med en rad olika avtal, reglerar dessa avtal inte alla de situationer som kan uppstå. Därför har aktieägaravtalet setts över.

I dagsläget bygger Stockholm ut sitt befintliga avloppsreningsverk i Henriksdalsberget. När denna utbyggnad är klar, runt 2025, har Stockholm för avsikt att minska mängderna avloppsvatten som skickas från Stockholms Stad till Himmerfjärdsverket. Mot bakgrund av detta föreslås i förslaget till nytt aktieägaravtal därför bland annat en minskning av Stockholms ägarandel i SYVAB och en ökning av övriga ägares ägarandel. Ytterligare förändringar som föreslås är bland annat att det ska finnas två viceordförande poster, att tjänstemän ska kunna adjungeras till styrelsen och vad som gäller om någon av ägarna vill "kliva ur" samarbetet.

Avtal om Eolshälls pumpstation

När Stockholm kommer att leda delar av sitt avloppsvatten till Henriksdals reningsverk istället för Himmerfjärdsverket har SYVAB inte längre behov av en av de pumpstationer som finns i ledningsnätet - Eolshälls pumpstation. Stockholm har däremot önskemål om att nyttja denna anläggning för att transportera avloppsvatten vidare till Henriksdals reningsverk. Mot bakgrund av detta föreslås ett specifikt avtal där Stockholm köper denna anläggning av SYVAB.

Ny bolagsordning

Eftersom ägaravtalen förändras och med anledning av ändrade regler i Kommunallagen och Lagen om offentlig upphandling har ett nytt förslag till uppdaterad bolagsordning tagits fram.

Ägardirektiv

Historiskt har det aldrig funnits några ägardirektiv för SYVAB. Det närmaste vi kommer är ändamålsparagrafen i bolagsordningen. Den är dock så allmänt hållen att den saknar specifik vägledning. Tanken med ägardirektiv är att ge tydlighet när strategiska frågor diskuteras i styrelsen/ledningen.

Utökat borgensåtagande

Utöver beslut om att fastställa de olika styrdokumenterna i SYVAB-paketet, behöver ägarna även fatta beslut om att gå i borgen för de nya lån som SYVAB behöver ta med anledning av den kommande investeringen.

Förhandlingar

Avslutande förhandlingar kommer att ske med Stockholm i början av september. Observera att de bilagor som biläggs är utkast till olika dokument. Det kan således ske förändringar i dokumenten i samband med slutförhandlingarna.